

Toimintamallit väkivallattoman ikääntymisen tukemiseksi

HYVOLTK 29.05.2024 § 44
213/12.09/2024

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksen mukaan joka neljäs yli 60-vuotias nainen kohtaa väkivaltaa, joka tyypillisesti ilmenee parisuhteissa joko henkisesti tai fyysisesti. Ikääntyneiden kokemalla lähisuhdeväkivallalla on monta muotoa ja sitä voi olla hankala tunnistaa. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen perusterveydenhuollon osastoilla on havaittu ikääntyvien kokeman taloudellisen väkivallan ja kaltoinkohtelun määrän kasvaneen viime vuosien aikana. Taloudellinen väkivalta voi olla esimerkiksi sitä, että läheinen käyttää ikääntynyttä hyväkseen raha-asioissa. Kaltoinkohtelua puolestaan ovat muun muassa läheisen kotihoidon vaikeuttaminen ja tarpeellisten lääkkeiden antamatta jättäminen. Kaltoinkohtelu ja hyväksikäyttö voivat aiheuttaa vanhuksessa voimakasta ahdistusta ja avuttomuuden tunnetta. Iäkkäisiin kohdistuva väkivalta tai kaltoinkohtelu tulee harvoin esiin terveydenhuollossa, koska siitä ei haluta kertoa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen geriatrian poliklinikan ja osastojen hoitajat ovat nyt kehittäneet väkivallattoman ikääntymisen toimintamallit, joiden avulla vaikea asia on helpompi ottaa puheeksi ja joissa väkivalta-tapauksiin puuttumiseen on selkeä polku. Mallien pohjana on oikeus turvalliseen ikääntymiseen, jota edistetään geriatrisen osaamiskeskuksen yksiköissä mahdollistamalla keskustelua aiheesta. Jos turvattomuutta ilmenee, varataan asiakkaalle uusi aika ja keskustelua syvennetään THL:n lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomakkeen avulla.

Kun huoli ikääntyneen kokemasta lähisuhdeväkivallasta herää, henkilöstölle on laadittu tietokortti jatkotoimenpiteisiin. Se sisältää yhteystiedot tahoihin, joihin ammattilainen voi olla yhteydessä ja joihin asiakkaan voi ohjata. Ammattilainen voi kysyä apua esimerkiksi ensi- ja turvakodista tai väkivaltatyön avopalvelusta. Asiakkaan voi ohjata Nollalinjaan tai Rikosuhripäivystykseen. Asiakkaan kanssa on myös mahdollista täyttää moniammatillinen riskinarviolomake. Jos läheinen huolestuu ikääntyneestä, hän voi tehdä huoli-ilmoituksen ikääntyneiden asiakasohjaukseen tai gerontologiseen sosiaalityöhön.

Valmistelija	Hyvinvointikoordinaattori Koivisto Marja
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Kettunen Matti
Päätösehdotus	Lautakunta merkitsee tiedoksi
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.